

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την κ. Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: Ανάγκη διάσωσης και αξιοποίησης του ιστορικού κτίσματος της «Φραγκόκλησας» στη Σάμο

Το κτιριακό συγκρότημα της «Φραγκόκλησας» στην παραλιακή λεωφόρο της πρωτεύουσας της Σάμου Βαθύ χτίστηκε στις αρχές της πρώτης δεκαετίας του 1900 για να στεγάσει δραστηριότητες καθολικών μοναχών. Οι δράσεις της Καθολικής Αποστολής της Σάμου αφορούσαν την εξυπηρέτηση της ολιγομελούς κοινότητας των Καθολικών στο νησί, τα σχέδια και τους γενικότερους σκοπούς και στόχους της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και την αγορά και την άριστη συντήρηση μεγάλων ποσοτήτων από τον περίφημο Σαμιακό ανθοσμία για την ασφαλή προμήθεια του Βατικανού με εξαιρετικής ποιότητας οίνο για την Θεία Ευχαριστία. Με τα χρόνια αναπτύχθηκαν γόνιμες σχέσεις μεταξύ της Σαμιακής κοινωνίας και της Καθολικής Αποστολής.

Το κτιριακό συγκρότημα αποτελείται από τον προς δυσμάς Ιερό Ναό Μεταστάσεως της Θεοτόκου και από το προς ανατολάς συναπτό διώροφο κτίριο που εξυπηρέτησε μέχρι τα τέλη σχεδόν της δεκαετίας του 1980 τους σκοπούς της Καθολικής Αποστολής στο νησί. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερου κάλλους και αρχιτεκτονικής οικοδόμημα που διαφοροποιείται από τα εγγύς και τα άπω της προκυμαίας της πόλης και επιβάλλεται τόσο με την μορφή του, όσο και κυρίως με το απέριπτο άγαλμα της Παρθένου Μαρίας (την λεγόμενη Madonina). Για όλα αυτά το κτίριο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο Μνημείο στα μέσα της πρώτης δεκαετίας του 2000 με ενέργειες της τότε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σάμου.

Μετά την παύση των Ιεραποστολικών δραστηριοτήτων, περί τα τέλη της δεκαετίας του 1970, ο μεν Ναός λειτουργείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα από επισκέπτη ιερέα της Καθολικής Αρχιεπισκοπής Κυκλάδων, το δε υπόλοιπο οικοδόμημα έχει κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί ως γραφεία επιχειρήσεων και χώρος διαφόρων ειδών καταστημάτων.

Ο φονικός και καταστροφικός σεισμός που έπληξε με ιδιαίτερη σφοδρότητα στις 30/10/2020 ολόκληρο το νησί και ιδιαίτερα την πόλη της Σάμου, ευτυχώς, δεν επηρέασε σημαντικά την εκκλησία της Μετάστασης της Παναγίας· προκάλεσε, όμως, σοβαρά προβλήματα στο διώροφο κτίριο του συγκροτήματος της Φραγκόκλησας, του οποίου ο όροφος παρουσιάζει πανταχόθεν ορατές ετοιμορροπίες στα γείσα, στις επιστρώσεις, στις αψίδες και στις γωνίες του.

Οι κίνδυνοι, κυρίως για τους διερχομένους αλλά και για τα παρακείμενα κτίρια (επιχειρήσεις και σπίτια), είναι μεγάλοι και για τον περιορισμό τους ο Δήμος Ανατολικής Σάμου περιέφραξε άμεσα τον εμπροσθεν χώρο και οι ιδιοκτήτες περιέζωσαν με ειδικές ταινίες υποστήριξης τους τοίχους του κτιρίου για να μην καταρρεύσουν. Η

εικόνα του πληγωμένου κτιρίου είναι αλγεινή τόσο για τους Σαμιώτες που έχουν συνδέσει την Φραγκόκλησα με την μορφή και την ιστορία του νησιού και της πόλης, όσο και για τους επισκέπτες του νησιού, πολλοί από τους οποίους είναι Καθολικοί.

Ιδιοκτησιακά, σήμερα η Εκκλησία και μέρος του συναπτού κτιρίου ανήκουν στη Ιερά Αρχιεπισκοπή Σύρου-Τήνου και Μυκόνου και το υπόλοιπο σε δύο ιδιώτες. Μετά τον σεισμό κανείς από τους ιδιοκτήτες δεν έχει κινήσει διαδικασίες επισκευής και αποκατάστασης του σεισμόπληκτου κτιρίου, ούτε μέσω της Διεύθυνσης Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών (ΔΑΕΦΚ), ούτε δι' άλλης οδού. Είναι πολύ πιθανόν να μην δύνανται να επενδύσουν σε ένα κτίριο που δεν τους απέδιδε ιδιαίτερα, λόγω της ιδιομορφίας του, στο παρελθόν. Ένα τέτοιο κτίσμα, και δη διατηρητέο, είναι δύσκολο λόγω υψηλού κόστους να αποκατασταθεί και ακόμα δυσκολότερο να αποδώσει τις δαπάνες επισκευής του.

Το εμβληματικό αυτό κτίσμα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας και της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας της πόλης της Σάμου και αναδεικνύει την πολυπολιτισμικότητα του νησιού. Μπροστά στον κίνδυνο το ιστορικό αυτό κτίριο να καταντήσει ερείπιο, θα ήταν πολλαπλά επωφελές το Ελληνικό Δημόσιο να έλθει σε επαφή με τους ιδιώτες ιδιοκτήτες, καθώς και με την συνιδιοκτήτρια ομόλογη Ιερά Αρχιεπισκοπή των Καθολικών, προκειμένου να διερευνήσει τις δυνατότητες αγοράς του ή και της με κάθε πρόσφορο τρόπο, διάσωσης, αξιοποίησης και ανάδειξής του.

Λόγω του χαρακτήρα και της ιστορίας του θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως διαπολιτισμικό - διαθρησκευτικό κέντρο· σε κάθε περίπτωση η χρήση του ως δημόσιος χώρος θα πρέπει, με πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού, να συναποφασιστεί από την κυβέρνηση, την Αυτοδιοίκηση και τους λοιπούς φορείς του τόπου.

Με βάση τα παραπάνω ερωτάται η κ. Υπουργός:

- Προτίθεται να αναλάβει πρωτοβουλία αποκατάστασης και αξιοποίησης του ιστορικού συγκροτήματος και μνημείου της Φραγκόκλησας στη Σάμο με τρόπο που να συνάδει με τον χαρακτήρα του και προς όφελος του συνόλου της τοπικής κοινωνίας;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Μιχαηλίδης Ανδρέας

Αλεξιάδης Τρύφων

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Γκιόλας Ιωάννης

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζαχαριάδης Κωνσταντίνος

Κασιμάτη Νίνα

Καφαντάρη Χαρά

Μάλαμα Κυριακή

Ραγκούσης Ιωάννης

Σαντορινιός Νεκτάριος

Σκουρολιάκος Παναγιώτης

Τελιγορίδου Ολυμπία

Φάμελλος Σωκράτης

Χρηστίδου Ραλία